

Josip ROCA, rođen je 7. studenoga 1922. godine u Šibeniku, od oca Josipa i majke Antice podrijetlom iz Vodica.

Diplomirao je na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti kod profesora – slikara Vjekoslava Paraća 1951. godine, a zatim na poslijediplomskom studiju grafike kod profesora – slikara-grafičara Alberta Kinerta.

Prvu samostalnu izložbu priredio je u Šibeniku 1952. godine, a u Zagrebu 1954. godine. Priredio je više samostalnih izložbi od kojih valja spomenuti ciklus izložbi: crteži i slike, zapisi i likovni putopisi nastali od 1955. do 1992. godine u Francuskoj, Belgiji, Češkoj, Italiji, Japanu, SAD-u, Kanadi i Portugalu.

Svoja gtrafička djela, litografije, izlagao je na XXII. Svjetskom bijenalu u Veneciji 1954. godine i na reprezentativnim izložbama jugoslavenskih i hrvatskih likovnih umjetnika u nekoliko europskih gradova: 1991., 1993., 1996. godine.

Crtač, slikar i grafičar, a u novije vrijeme i kipar, Josip Roca izlagao je 2001. godine u zagrebačkoj galeriji «Zvonimir». Iste godine izložba je ponovljena u atriju Osnovne škole «Matija Gubec» u Zagrebu, te u Muzeju rodnoga grada Šibenika.

Godine 2002. priredio je novi ciklus likovnih djela «Čovjek i stablo» u Društvu zagrebačke Klasične gimnazije u kojoj je školi službovao kao profesor crtanja. Ove je godine s recentnim kiparskim djelima sudjelovao na izložbi 3. Zagorskog likovnog salona u Krapini. Objavio je mapu s 21 autorskim crtežom pod naslovom «Lisabon i Cabo da Roca», koja je promovirana u muzeju «Mimara» - 2002. godine.

Usporedo s likovnim stvaralaštvom Josip Roca kontinuirano radi i djeluje na području odgoja i obrazovanja, kao teoretičar i praktičar, instruktor i mentor. Metodiku likovnoga odgoja izučavao je u europskim školama kao stipendist UNESCO-a 1956. godine, a na prijedlog Rektorata zagrebačkog Sveučilišta u SAD-u kao stipendist Fordove fondacije 1963.-1964. godine. Bio je profesor crtanja u zagrebačkoj Klasičnoj gimnaziji, savjetnik i instruktor za nastavu likovnoga odgoja i obrazovanja, a od 1979. godine do umirovljenja redoviti profesor metodike likovnoga odgoja Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika, Hrvatskog društva vizualno - likovne kulture (utemeljitelj), član Hrvatske akademije odgojnih znanosti, dugogodišnji član svjetske organizacije INSEA (Međunarodno društvo za odgoj i obrazovanje putem umjetnosti) i osnivač Hrvatske sekcije INSEA.

Živi i radi u Zagrebu: stan - Vojnovićeva 1, atelijer - Bijankinjeva 12 b.

ČOVJEK I STABLO

JOSIP ROCA

IZLOŽBA

CRTEŽI - SLIKE - SKULPTURE

KRIŽEVCI

OD 23. LISTOPADA DO 23.STUDENOG
2003.

OGRANAK MATICE HRVATSKE KRIŽEVCI
Nemčićev trg 8

Izdavač: Ogranak Matice Hrvatske Križevci

Za izdavača: Renata Husinec

Autori predgovora: Vladimir Kuharić i Danijel Žapčić

Grafički priprema: Media Graphics d.o.o.

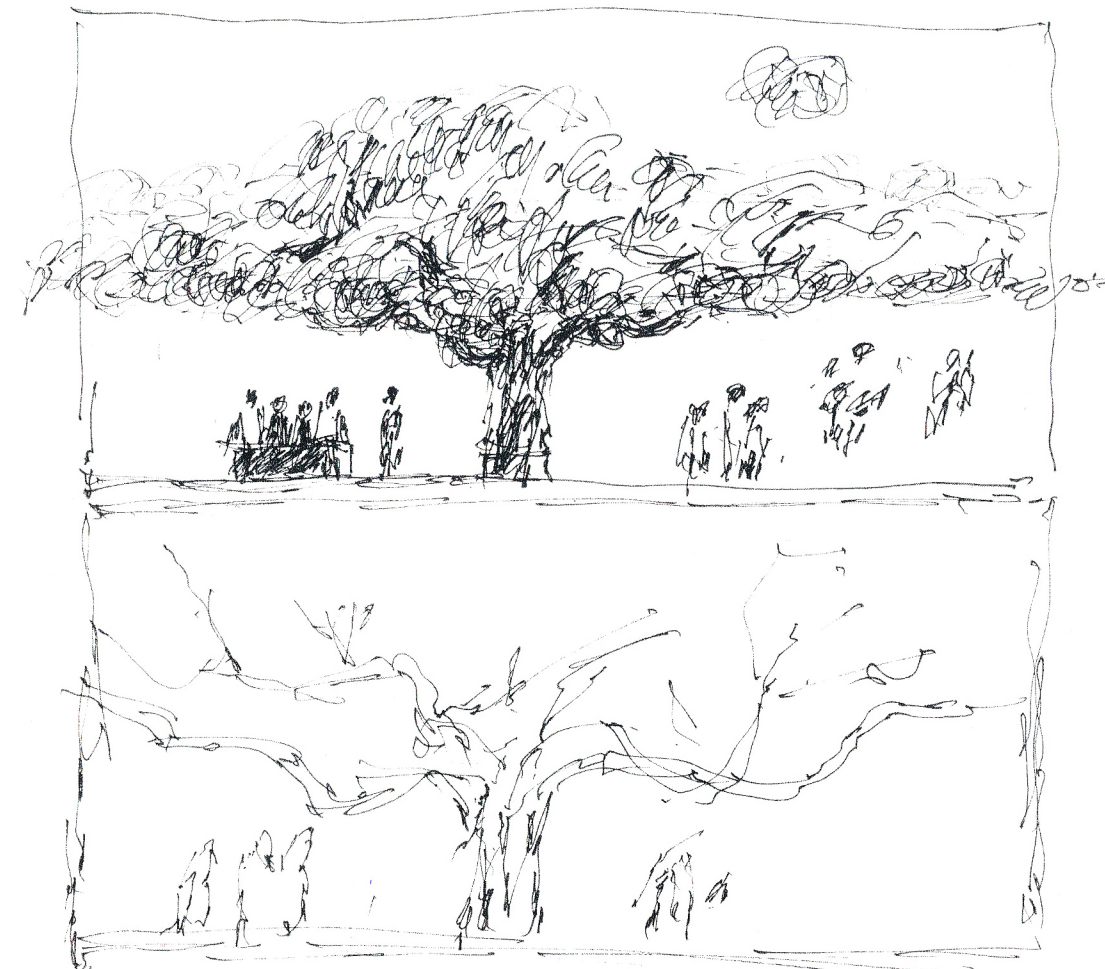
Lektor i korektor: Anđa Raič

Tisak: Medicinska naklada Zagreb

Likovno postavio izložbu: Josip Roca i Saša Živković

Katalog je tiskan u 250 primjeraka

Sponzor: Medicinska naklada-Zagreb, Media Graphics d.o.o

JOSIP ROCA

POSJET ATELIJERU CRTAČA I SLIKARA JOSIPA ROCE

Jednoga suncem prošaranoga jesenjega popodneva ukazala mi se iznenadna mogućnost da posjetim slikara Josipa Rocu u njegovu atelijeru. Bio je to trenutak za ugodno druženje koje je proteklo u radosti prelistavanja, grupiranja i gledanja njegovih crtačkih realizacija. Iz trenutka u trenutak svaki je novi crtež otkrivao segment vrijednoga opusa, uvjeravajući me u slikarsku vokaciju autora čiji pristup crtanju i crtežu navodi na misao ozbiljnosti i poštenju slikara.

Potrebno je ovdje zastati i uozbiljiti se. Slikar Roca dolazi nam ususret kao reprezentativni sudionik jednoga gibanja hrvatske umjetnosti, a po likovnim je značajkama njegov rad sukladan najvišim dometima crtačkoga umijeća. Da bismo to osvijetlili, moramo vratiti pogled unatrag, ne dijeleći hrvatski likovni korpus, već označavajući njegove smjernice, kojima danas prijeti zaborav, a označavaju vrhunske trenutke hrvatskoga crteža uopće:

1. Tonski sintetizam od Račića, preko Stančića do Vanište, čija je krajnja konzekvencija linearni redukcionizam J.Biffela

2. Meki konstruktivizam i lirizam na fenomenu slikarskoga crteža od M.Tartaglje, Z. Šulentića, pa do T. Mezeljića, A. Motike i F. Vaića. U mlađoj generaciji ovoj liniji pridružuje se vitalistički crtački nerv D. Radića.

Ovo je tek površna skica kojoj bi dobro došla dopuna, ali i ovakva će nam poslužiti da u bitnim segmentima promislimo crtež slikara Josipa Roce. Iz ponuđenoga crtačkoga opusa ovoga slikara možemo vidjeti da se jednako suvereno služi tušem i perom, ugljenom, trskom i olovkom, kojom transponira jednako uvjerljivo lice ili figuru djeteta kao i fizionomiju neke vedute i ruine, bilo kroz ton, liniju ili gustinu rastera. Vidljivo je i to da je slikar usvojio temeljnu likovnu kulturu koja proizlazi iz najbolje tradicije hrvatskoga crteža, a pri tome označio osobni doprinos koji motri kroz transparentnost srebrnoga sivila njegovih crtačkih tvorevina. Upozoravaju slikarove realizacije na potrebitost otklona od žonglerske lakoće zgloba, nadražaja ilustrativnoga, što, nažalost, krasi aranžerski ukus nekih suvremenih realizacija. U tom kontekstu Rocini su likovi sažeti, a zapravo su dnevnik opažaja ostvarenih sredstvom crte, tona i teksture.

Posve jasno možemo pratiti put crtačkoga senzibiliteta ovoga slikara. Za vrijeme službovanja u Klasičnoj gimnaziji tijekom 1951./1952. nastaju portreti učenika. Crtani su široko, ugljenom i pastelom. Naročito su dragocjeni oni maloga formata u kojima pulsira sabirnica svjetlosti i sjene na posve slikarski način. Ta unutrašnja konzistentnost slikarskoga bilježenja najsretnije će se kasnije monumentalizirati do izraza u crtežu *«Pogled na Pariz»* iz 1990. rađenom ugljenom, te malim remek-djelima iz *«Rimske mape»* (1992.), a napose crtežu koji uprizoruje *«Forum Romanum»*. U ovim posljednjim crtežima autonomizira se puna skala modulacijskih prijelaza.

Postoji i drugi niz crteža Josipa Roce, koji potrošenost linearne rubnice što segmentira svijet predmeta zamjenjuje jednim likovnijim protočištem. Ovi radovi potvrđuju istinu da crtanje nije proces projektiranja predmeta sredstvom linija na dvodimenzionalnoj ravni, već funkcionalno komponiranje jednoga linearnoga mrežišta. U tom se kontekstu i Roca služi linijom planirajući spontano krhku linearnu armaturu koju naknadno učvršćuje različitim gustinama rastera ili mrljom. Tako on opokoruje u samom procesu rada britkost pera ili rastrošenost ugljena kada na mjesto opservatora nastupa slikar koji komponira. Tako se izražava vrhunaska pravednost kojom crtač uravnotežuje sredstva svoje umjetnosti u totalitet svoga formata. Naglašavam zato imperativ po kojemu slikar Roca oblikuje svoja crtačka sredstva, svoju viziju motiva: *»Organizacija osobnoga spontaniteta«*.

Danijel Žabčić,
akademski slikar

JOSIP ROCA - SLIKAR, GRAFIČAR, KIPAR I PEDAGOG

Josip Roca predstavlja se najnovijom izložbom kao crtač, slikar i kipar, te pokazuje vlastiti likovni izraz i stil. Unatoč visokorazvijenoj autorskoj dosljednosti, u likovnom djelovanju i stvaranju primjenjuje različite vrste likovnoga izražavanja, što bi u /površnog/ gledatelja moglo stvoriti potpuno suprotne prdodžbe o tome kakva je ideja svijeta i njegov likovni oblik u djelu Josipa Roce.

Najjednostavnije rečeno, s jedne je strane slikarska vizija svijeta kao Arkadije, s predjelima ispunjenim cvijećem, s portretima i autoportretima, harlekinima i mađioničarima u sumarno naznačenom krajoliku, pri čemu se otkriva ljepota okoliša u kojemu je suživot čovjeka i prirode još moguć. Njegova je paleta bogata, rafinirana i raznolika, oslobođena uskogrudne ograničenosti, jer Josip Roca osjeća snažnu potrebu za univerzalnošću. S druge strane, u grafičkom izrazu, tehnikom laviranog tuša, osebujnom imaginacijom i suptilnom artikulacijom poteza - od njafinijih svijetlih do tamnih masnih tonova boje, autor stvara autentično djelo visoke likovne razine, koje svojim finim titrajima i malim pomacima sugestivno progovara autorovom doživljaju vremena punog tjeskobe i neizvjesnosti. U kparskom djelu dolazi do izražaja ravnoteža vertikalnoga ritma i rasta oblika, u linearnom smislu ili kao mase, kojih karakter nije uspostavljen kao poseban element, već uvijek kao dio cjelovita koncepta s motivima čovjeka, bilja i cvijeća, u mogućem harmoniziranju čovjeka i prirode s njihovim beskrajnim i nepredvidivim mijenama. Bez obzira na vrstu i način likovnoga izražavanja, uvjerenje Josipa Roce kao umjetnika ostaje nepokolebljivo zaokupljeno likovnim, ekološkim, pedagoškim i humanitarnim problemima suvremene civilizacije.

Neizmijerna je zasluga Josipa Roce što se, uz bogato umjetničko-stvaralačko djelovanje, svoje imaginativne sposobnosti, ljudsku motivaciju i znanje, altruistički posvetio unapređivanju likovnoga odgoja i izobrazbe, promicanju estetike, ekološke i opće kulture mladih, jer Josip Roca jedan je od vodećih znanstvenih i umjetničkih autoriteta i jedan od ključnih nositelja pedagoških i kulturnih vrijednosti u hrvatskome školstvu, na akademskoj razini i u brojnim međunarodnim institucijama i manifestacijama.

Vladimir Kuharić,
akademski slikar

1.SKRŠENO STABLO U GRAND CANYON U SAD-u, crtež, tuš – pero /50x50/1964.

2. IZGORJELA BOROVA STABLA NA HVARU, crtež, tuš- pero /40x40/ 1984.

3. IZGORJELA BOROVA ŠUMA NA HVARU, crtež, tuš – pero /35x35/ 1984.

4. ALEJA BOROVA U PERIVOJU RIMA, crtež, tuš – pero /40x25/ 1992.

5. ANĐEOSKA TVRĐAVA I BOROVI U RIMU crtež, crni crajon /40x25/ 1992.

6. STABLO U PERIVOJU LISABONA, crtež, tuš – pero /20x15/ 2002.

7. STABLO U LISABONU, crtež, tuš – pero /30x40/ 2002.

8. STABLO U LISABONU, crtež, tuš pero /30x40/ 2002.

9. SKRHANO STABLO, crtež , tuš – pero /190x100/ 2002.

10.SKRHANO STABLO, crtež, tuš – kist /190x100/ 2002.

11. STABLO U PERIVOJU MAKSIMIR, crtež, tuš – kist /190x100/ 2002.

12. AUTOPORTRET S KOZLIĆEM, crtež, tuš – kist /190x100/ 2002.

13. IZGORJELI MLADI BOR, crtež, tuš – pero /190x100/

14. ŠUMA NAKON POŽARA NA HVARU, crtež, gvaš /190x100/ 2001,

15. BOROVA ŠUMA U PLAMENU, ulje na platnu /190x100/ 2003.

16. IZGORJELO STABLO, ulje na platnu /190x100/ 2003.

17. MLADI KLAUN, ulje na platnu /190x100/ 2002.

18. DJEVOJKA I PTICA, crtež, tuš – pero /120x40/2002.

19. MLADI TAOCI, pastel na podlozi papira /100x70/ 2001.

20. PORTRET PLESAČICE, skulptura,drvo – lipa /52x25/ 2002.

21. PORTRET HARLEKINA, skulptura, drvo – lipa /52x25/ 2002.

22. PORTRET MAĐIONIČARA, skulptura, drvo – lipa /55x25/2003.

23.LJUBAVNICI, ulje na platnu /190x90/ 2002.

24. JABUKA, ADAM I EVA, ulje naplatnu /190x60/ 2003.

25. PRIMOŠTENSKI VINOGRADI, ulje na platnu /60x60/ 2003.

26. ČAROBNO STABLO, skulptura, drvo – lipa /170x25/ 2002.